

Hallituksen toimintakertomus

SanomaWSOY

Toimintaympäristö

Taluskasvu jatkui vuonna 2003 edelleen hitaana SanomaWSOY:n tärkeimmissä toimintamaissa. Bruttokansantuote kasvoi kansallisten tutkimuslaitosten arvioiden mukaan Suomessa 1,3 % ja Belgiassa 0,7 %. Hollannissa BKT laski 0,3 %. Yksityinen kulutus kasvoi Suomessa vuoden aikana 3,1 %. Kuluttajat uskoivat omaan talouteensa vahvasti. Työttömyysaste pysyi Tilastokeskuksen mukaan edellisvuotisella tasolla ja oli joulukuussa 8,2 %. Vuoden keskimääräinen inflaatio oli 0,9 %.

Mediamainonta kasvoi Suomessa TNS Gallup Adexin mukaan 2,5 %, ilman vaalimainontaa 1,7 %. Mediamainontaan käytettiin rahaa 1 079 milj. euroa, josta sanoma- ja kaupunkilehtiin käytettiin 55 %, televisioon 19 % ja aikakauslehtiin 17 %. Eri välineissä mediamainonta kehittyi seuraavasti:

- Mainonta sanoma- ja kaupunkilehdissä kasvoi Suomessa 3 %.
- Televisiomainonta Suomessa lisääntyi 3 %.
- Aikakauslehtimainonta väheni Suomessa 0,3 %, mutta yleisaikakaus-, naisten- ja harrastelehtien mainonta kasvoi lähes prosentin ja asiakaslehtien mainonta 8 %. Ammattilehtien mainonta laski 3 %.
- Hollannissa aikakauslehtimainonta väheni ZenithOpti-median ennakkotietojen mukaan 10 % ja Belgiassa 1 %. Unkarissa kasvua oli ennakkotietojen mukaan 10 % ja Tshekissä 6 %.
- Työpaikkailmoittelu supistui Suomessa yhteensä 14 %, sanomalehdissä 13 %.

Kirjamyyntin kasvu oli Suomen Kustannusyhdistyksen ennakkotietojen mukaan vähäistä vuonna 2003. Kustantajien jälleenmyynti kirjakaupoille ja muille vähittäiskaupoille kasvoi 2 %. Kirjakerhojen myynti laski prosentin. Yleisen kirjallisuuden myynti kasvoi 0,5 % ja suurteosmyynti lähes 8 %. Oppimateriaalien myynti laski prosentin.

Vähittäiskaupan myynti kasvoi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2003 tammi–marraskuussa 4,1 %.

Liikevaihto

SanomaWSOY:n liikevaihto kasvoi 3 % ja oli 2 434,1 (2 357,8) milj. euroa vuonna 2003. Kasvua syntyi erityisesti Rautakirjassa ja SWelcomissa. Konsernirakenteen muutoksilla oikaistu vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi 3 %. Mainos-tuottojen osuus konsernin liikevaihdosta oli 21 (21) %.

Tulos

Konsernin tuloskehitys oli erinomainen: SanomaWSOY:n liikevoitto kasvoi 53 % ja oli 205,2 (134,4) milj. euroa. Liikevoitto kasvoi kaikissa liiketoimintaryhmissä Rautakirjaa lukuun ottamatta. Merkittävimmät kertaluonteiset myyntivoitot olivat 43,4 (34,9) milj. euroa. Liikevoitto ilman konserniliikearvon, liikearvon ja aineettomien oikeuksien poistoa (EBITA) kasvoi 24 %, 334,1 (269,2) milj. euroon.

Tulos ennen satunnaisia eriä nousi 163,1 (106,7) milj. euroon ja tulos osaketta kohden 0,69 (0,22) euroon. Liike-

toiminnan rahavirta oli 248,1 (187,3) milj. euroa ja rahavirta osaketta kohden 1,65 (1,33) euroa.

Tase ja rahoitusasema

Konsernitase pieneni suunnitellusti myös vuoden viimeisellä neljänneksellä ja oli joulukuun lopussa 2 453,0 (2 592,5) milj. euroa. Rahoitusasema parani erittäin merkittävästi edellisvuotisesta vahvan kassavirran ja ydinliiketoimintaan kuulumattomien omaisuuserien realisointien myötä. Omavaraisuusaste oli 40,3 (36,9) % ja pääomallainat mukaan lukien 47,6 (45,2) %. Oma pääoma ilman pääomallainoja oli 931,2 (788,9) milj. euroa. Korollinen vieras pääoma pääomallainat mukaan lukien pieneni 819,4 (1 006,2) milj. euroon ja nettovelka 690,6 (883,8) milj. euroon.

Rahoitusarvopapereiden, rahojen ja pankkisaamisten kirjanpitoarvo oli vuoden lopussa 128,8 (122,4) ja markkina-arvo 136,9 (123,2) milj. euroa. Osakesijoitusten kirjanpitoarvo oli 25,3 (42,7) ja markkina-arvo 31,3 (43,3) milj. euroa.

SanomaWSOY:n rahoitustuotot pienenivät vuoden aikana selvästi, 21,5 (70,8) milj. euroon, arvopaperisalkun realisoinneista syntyneiden merkittävien myyntivoittojen jäätyä pois. Tuotot koostuivat lähinnä osinko- ja korkotuotoista, valuuttakurssivoitoista ja osakkeiden myyntivoitoista. Rahoituskulut laskivat tilikauden aikana 63,6 (98,5) milj. euroon korkokulujen 42,9 (62,2) ja rahoitusarvopapereiden realisoitumattomien arvonalentumisten, 0,4 (20,6) milj. euroa, vähentyessä merkittävästi. Rahoituskuluihin sisältyy 10,9 milj. euroa kuluja, jotka johtuvat vaihtovelkakirjalainan takaisinostosta, rahoituksen ja korkosuojien uudelleenjärjestelystä sekä asunto- ja kiinteistöosakkeiden alaskirjauksista.

Investoinnit

SanomaWSOY investoi vuonna 2003 maltillisesti ja konsernin kokonaisinvestoinnit olivat 94,8 (113,5) milj. euroa. Suurimmat investoinnit kohdistuivat Sanomalan painolaitoksen uudistamiseen ja Rautakirjan kansainvälisten toimintojen laajentamiseen. Tutkimus- ja kehittämismenoja kirjattiin kuluksi 8,8 (17,8) milj. euroa.

Keskeisiä tapahtumia

SanomaWSOY:n aiemmin 57-prosenttisesti omistama Rautakirja sulautui SanomaWSOY:hyn 1.3.2003. Rautakirjan osakkeenomistajat saivat sulautumisvastikkeena yhdellä Rautakirjan A- tai B-osakkeella 5,3 uutta SanomaWSOY:n B-osaketta. Sulautumisen yhteydessä Rautakirja Oyj:n noteeraus Helsingin Pörssissä päättyi ja Rautakirjan liiketoiminta yhtiötettiin uuteen Rautakirja Oy:hyn, joka jatkaa toimintaansa entiseltä pohjalta. Sulautuminen paransi SanomaWSOY:n osakekohtaista tulosta jo vuonna 2003.

Vuonna 2003 SanomaWSOY jatkoi strategiaansa luopua ydinliiketoimintaan kuulumattomasta omaisuudesta ja osuuksista.

- SanomaWSOY myi kesäkuussa koko omistuksensa, 29,47 %, norjalaisesta viestintäyhtiö A-pressen ASA:sta. Myyntipäivän kurssilla kauppahinta oli 49,1 milj. euroa.

- Sanoma myi jakeluyhtiönsä Leijonajakelu Oy:n liike-toiminnan Suomen Posti Oy:lle. Kauppa tuli voimaan syyskuun alussa, ja järjestelyn myötä noin 1 900 Leijonajakelun työntekijää siirtyi Postin palvelukseen. Vuonna 2002 Leijonajakelun liikevaihto oli 69,7 milj. euroa, mistä suurin osa oli Sanoman sisäistä myyntiä.
- Sanoma vähensi vuoden aikana omistustaan Ilkka-Yhtymässä. Vuoden lopussa Sanoman tytäryhtiö Arnedo Oy omisti 19,43 % osakkeista ja 6,21 % äänistä.
- Sanoma myi joulukuussa koko omistuksensa, 21,37 %, Janton Oy:stä. Kauppahinta oli 27,1 milj. euroa.
- WSOY myi joulukuussa 90 % paikkatietoyhtiö Genimapista pääomasijoitusyhtiölle ja toimivalle johdolle. Kaupan lopullinen arvo oli noin 9,5 milj. euroa.
- SanomaWSOY jatkoi kiinteistöjen ja rahoitusarvopapereiden realisointia.

Hallinto

SanomaWSOY:n varsinainen yhtiökokous 1.4.2003 valitsi yhtiön uuteen hallitukseen kymmenen jäsentä. Uusina jäseninä hallitukseen valittiin Nokia Networksin toimitusjohtaja Sari Baldauf, Sanoma Osakeyhtiön toimitusjohtaja Seppo Kievari ja Rautaruukki Oy:n toimitusjohtaja Sakari Tamminen. Uudessa hallituksessa jatkavat puheenjohtajana Jaakko Rauramo, varapuheenjohtajana Paavo Hohti sekä jäseninä Robert Castrén, Jane Erkko, Kyösti Järvinen, Robin Langenskiöld ja Hannu Syrjänen. Hallituksen jättivät Aatos Erkko, Esko Koivusalo, Marjukka af Heurlin ja Rafaela Seppälä.

Sanoma Magazines B.V:n vt. toimitusjohtaja Eija Ailasmaa nimitettiin yhtiön toimitusjohtajaksi 1.3.2003 alkaen. Suomen Tietotoimisto Oy:n (STT) päätoimittaja ja toimitusjohtaja Mikael Pentikäinen nimitettiin Sanoma Osakeyhtiön toimitusjohtajaksi ja SanomaWSOY:n johtoryhmän jäseneksi 1.4.2004 alkaen, jolloin nykyinen toimitusjohtaja Seppo Kievari jää eläkkeelle aiemman suunnitelman mukaisesti. Rautakirjan hallintojohtaja Matti Salmi nimitettiin katsauskauden jälkeen SanomaWSOY:n taloudesta ja hallinnosta vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 1.4.2004 alkaen. Nykyinen hallinnosta ja taloudesta vastaava johtaja Aarno Heinonen jää eläkkeelle aiemman suunnitelman mukaisesti kevään kuluessa.

Konsernin johtoryhmään kuuluivat vuonna 2003 puheenjohtajana Hannu Syrjänen sekä jäseninä Eija Ailasmaa, Aarno Heinonen, Nils Ittonen, Erkki Järvinen, Jorma Kaimio, Tapio Kallioja, Seppo Kievari, Kerstin Rinne ja Pim de Wit (1.3.2003 asti).

Yhtiön tilintarkastajina toimivat Pekka Nikula, KHT, ja KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajana Johanna Perälä, KHT.

Henkilöstö

SanomaWSOY-konserniin oli työsuhteessa keskimäärin 17 330 (18 657) henkilöä vuonna 2003. Kokopäiväiseksi muutettuna konsernin henkilöstömäärä oli keskimäärin 14 207

(15 210). Sanoma Magazinesiin oli työsuhteessa keskimäärin 4 421 (4 835) henkilöä, Sanomaan 4 027 (4 944), WSOY:hyn 1 933 (1 937), SWelcomiin 416 (413) ja Rautakirjaan 6 458 (6 453). Emoyhtiöön oli työsuhteessa keskimäärin 75 (75) henkilöä. Sanomaan keskimäärin työsuhteessa olevien lukumäärä laski, kun Leijonajakelun henkilöstö siirtyi Postin palvelukseen syyskuun 2003 alusta alkaen. Sanoma Magazinesin henkilöstö pieneni vuonna 2002 aloitetun organisaation uudelleenjärjestelyn seurauksena.

Osinko ja osinkopolitiikka

SanomaWSOY jakoi yhtiökokouksen 1.4.2003 päätöksen mukaisesti vuodelta 2002 osinkoa 0,40 euroa osakkeelta. Osingonmaksun täsmäytyspäivä oli 4.4.2003 ja osinko maksettiin 10.4.2003. SanomaWSOY harjoittaa aktiivista osingonmaksupolitiikkaa ja jakaa osinkoina vähintään kolmasosan konsernin liiketoiminnan rahavirrasta. Vuodelta 2003 jaettavaksi osingoksi hallitus ehdottaa 1,00 (0,40) euroa osakkeelta.

IAS/IFRS-raportointi

SanomaWSOY alkaa raportoida IAS/IFRS-säännösten mukaisesti vuonna 2005. Uudet laskentaperiaatteet vaikuttavat SanomaWSOY:n liikevaihtoon, ja tärkeimmät siihen liittyvät laskentakäytännön muutokset toteutetaan Suomen kirjanpitolainsäädännön mahdollistamalla tavalla jo vuonna 2004. Suurimmat muutokset aiheutuvat lehtijakelun käsittelemisestä jatkossa välitysmyyntinä sekä annettujen alennusten ja ostettujen palvelujen kirjauskäytännön yhtenäistämisestä.

Alustavien, tilintarkastamattomien laskelmien mukaan SanomaWSOY:n liikevaihto pienenee laskentakäytännön muutoksen myötä noin 40 milj. euroa vuoden 2003 tasosta. Sanoma Magazinesin liikevaihto nousee noin 15 milj. euroa. Muutokset liiketoimintaryhmän sisällä ovat merkittäviä: aikakauslehtitoiminnan liikevaihto kasvaa noin 80 milj. euroa, mutta lehtitukkukaupan pienenee noin 110 milj. euroa. Sanoman liikevaihto alenee muutosten jälkeen noin 20 milj. euroa ja Rautakirjan noin 100 milj. euroa. WSOY:n ja SWelcomin liikevaihtoon muutoksilla ei ole vaikutusta.

IFRS-säännökset ja niiden tulkinta tarkentuvat edelleen, ja muutoksilla voi olla merkittäviä tuloslaskelma- tai tasevaikutuksia esimerkiksi suomalaisen eläkejärjestelmän (TEL) tai liikearvon käsittelyn osalta.

Tulevaisuuden näkymät

Euroalueen talous kasvaa vuonna 2004 edellisvuotta nopeammin. Tutkimuslaitokset ennustavat bruttokansantuotteen kasvavan Hollannissa noin prosenttia, Belgiassa lähes 2 % ja Suomessa yli 3 %. Mediamainonta kasvaa perinteisesti bruttokansantuotetta enemmän.

SanomaWSOY:n liikevaihdon ennakoidaan laskentaperiaatteiden muutoksesta huolimatta kasvavan hieman edellisvuoteen verrattuna. Vertailukelpoinen kannattavuus paranee edelleen. Vuonna 2003 liikevoittoon sisältyi noin

43 milj. euroa kertaluonteisia myyntivoittoja. Vuonna 2004 kertaluonteiset myyntivoitot saattavat jäädä vähäisemmiksi.

SANOMA MAGAZINES

Aikakauslehtien kustantaminen ja jakelu

Sanoma Magazinesin liikevaihto vuonna 2003 ylisi 1 028,4 (1 008,1) milj. euroon, vaikka markkinatilanne oli vaikea useimmissa ryhmän toimintamaissa. Mainostuotot vähenivät 4 % ja olivat noin 23 (24) % liikevaihdosta. Levikkituotot kehittyivät myönteisesti kaikissa toimintamaissa ja kasvoivat 2 %.

Sanoma Magazinesin liikevoitto parani merkittävästi ja oli 78,8 (58,2) milj. euroa. Ryhmän EBITA kasvoi 159,1 (147,7) milj. euroon. Tulosta paransivat tärkeimpien aikakauslehtinimikkeiden hyvä kehitys, tehokas kustannusten hallinta, alhaisemmat paperi- ja painokustannukset sekä uudet liiketoiminnot. Vertailuvuonna liikevoittoon sisältyi Iosssa-Britanniassa toimivan ristisanalehtikustantaja BEAP:n ja Sanoma Magazines Finlandin Blue Book -yksikön myyntivoitot.

Sanoma Magazinesin kokonaisinvestoinnit olivat 18,4 (18,7) milj. euroa. Suurimmat investoinnit kohdistuivat yritysostoihin ja Sanoma Uitgeversin IT-projekteihin.

Hollannissa toimivan Sanoma Uitgeversin liikevaihto oli 482,2 (491,1) milj. euroa. Yksikön toimintaan vaikuttivat vaikea markkinatilanne, BKT:n lasku ja mainostuottoihin kohdistunut paine. Mainostuotot vähenivät 11 % ja olivat 22 % liikevaihdosta. Lähes kaikki aikakauslehdet kärsivät mainostuottojen laskusta, erityisesti sisustus-, miesten ja vanhempainlehdet. Myös tupakkamainonnan kieltäminen 1.1.2003 alkaen laski miesten lehtien mainostuottoja. Tuotot verkkomainonnasta kuitenkin kasvoivat. Sanoma Uitgeversin levikkituotot kasvoivat prosenttiin. EBITA oli 105,1 (92,1) milj. euroa. Tulokseen vaikuttivat kustannussäästöt, alhaisemmat paino- ja paperikustannukset ja henkilöstökustannusten pieneneminen organisaation uudelleenjärjestelyn seurauksena. Vuonna 2002 tulokseen sisältyi noin 13 milj. euroa kertaluonteisia kustannuksia organisaation uudelleenjärjestelystä.

Sanoma Magazines Finlandin liikevaihto kasvoi 171,2 (164,8) milj. euroon vuonna 2003. Mainostuotot laskivat hieman ja olivat noin 18 % liikevaihdosta. Levikkituotot kasvoivat 7 %. Sekä tilaus- että irtonumeromyynti kehittyivät hyvin, ja useimpien lehtien levikkituotot kasvoivat. Sanoma Magazines Finlandin EBITA oli 25,4 (31,1) milj. euroa. EBITA ilman osakkuusyhtiöiden tulososuuksia ja vuoden 2002 myyntivoittoa Blue Book -yksiköstä kasvoi 89 %. Liikevaihdon kasvun lisäksi vuoden 2003 tulosta paransi kustannusten hallinta.

Sanoma Magazines Belgiumin liikevaihto kasvoi 156,2 (152,2) milj. euroon. Kasvua toivat pääasiassa uudet liiketoiminnot kuten asiakaslehtien kustantaminen. Mainostuotot pysyivät edellisvuoden tasolla markkinoiden kääntyessä kasvuun vuoden loppupuolella. Mainostuottojen osuus liikevaihdosta oli 33 %. Levikkituotot kasvoivat prosenttiin.

Ranskankielisellä alueella lehtien myynti laski. Flaamin-kielisellä alueella päänimikkeiden levikit kasvoivat hieman. Sanoma Magazines Belgiumin EBITA kasvoi 17,7 (14,9) milj. euroon. Tulosta paransivat kasvaneet levikkituotot, uudet liiketoiminnot ja kustannusten hallinta, erityisesti henkilöstökustannusten aleneminen.

Sanoma Magazines Internationalin liikevaihto kasvoi 103,6 (95,9) milj. euroon huolimatta BEAP:n myynnistä vertailuvuonna 2002. Liikevaihto kasvoi lähes kaikissa toimintamaissa. Unkarissa liikevaihto kasvoi 10 %, vaikka maan valuutta heikkeni ja BKT kasvoi ennakoitua vähemmän. Sekä mainos- että levikkituotot nousivat nykyisten nimikkeiden kasvun ja uusien lanseerausten ansiosta. Tšekissä liikevaihto kasvoi 13 % kiristyneestä kilpailusta huolimatta. Sanoma Magazines Internationalin EBITA kasvoi 13,4 (13,2) milj. euroon. Sanoma Magazines International laajensi toimintaansa Bulgariaan perustamalla tasaomisteisen yhteisyrityksen Sanoma Blisak Bulgaria AD:n, joka aloitti toimintansa 1.1.2004.

Aldipressin liikevaihto oli 224,6 (215,0) milj. euroa. Liikevaihtoa kasvattivat uudet jakelutuotteet. Aikakauslehtien jakelutuotot pysyivät vuoden 2002 tasolla kilpailusta huolimatta. Aldipressin EBITA parani -1,2 (-3,0) milj. euroon. Tulosta heikensivät Amsterdamin palautuskeskuksen sulke-
mis päätöksestä aiheutuneet kertaluonteiset kustannukset. Amsterdamin toiminnot siirretään Duivenissa avattuun uuteen jakelukeskukseen.

Vuonna 2004 Sanoma Magazinesin liikevaihdon odotetaan kasvavan, osittain laskentakäytännön muutosten vuoksi. Liikevoiton arvioidaan olevan vuoden 2003 tasoa huolimatta vahvoista panostuksista kasvuun kaikilla päämarkkinoilla.

SANOMA

Sanomalehtien kustantaminen ja painaminen

Sanoman liikevaihto nousi 443,3 (438,1) milj. euroon vuonna 2003. Eniten kasvua syntyi Helsingin Sanomat - ja IS-liiketoimintayksiköissä.

Sanoman ilmoitustuotot kääntyivät vuositasolla 3 %:n kasvuun kahden vuoden laskun jälkeen. Ilmoitusmyyntiä lisäsivät vaalimainonta ja kasvuun kääntynyt mediamainonta. Ilmoitustuottojen osuus Sanoman liikevaihdosta oli 50 (49) %.

Myös levikkituotot kasvoivat 2 % mm. IS Veikkaajan ansiosta. Useimpien lehtien levikit laskivat hieman edellisvuotisesta, mutta Helsingin Sanomien levikki kääntyi alkusyksystä lievään nousuun. Jakelutuotot laskivat edellisvuotisesta, kun Leijonajakelun liiketoiminta myytiin Postille syyskuun alussa. Konsernirakenteen muutoksilla oikaistu vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi 2 %.

Liikevoitto oli hyvä ja kasvoi selvästi liikevaihtoa voimakkaammin, 69,4 (41,9) milj. euroon. Liikevoittoa paransivat liikevaihdon kasvun lisäksi merkittävät myyntivoitot mm. Jantonista ja pitkän ajan kehittämistoimien vaikutuksesta maltillisena pysynyt kulukehitys. Leijonajakelun myynti alensi henkilöstökuluja, mutta vastaavasti ulkopuolisten

palveluiden ostot kasvoivat. Paperikustannukset laskivat edellisvuotisesta. Tulosta heikensi osakkuusyhtiöiden tulososuusien vähentyminen. Osakkuusyhtiö Rautakirjan tulososuutta, 1,0 (6,2) milj. euroa, kertyi vuonna 2003 vain tammi-helmikuulta. Sanoman oman toiminnan liikevoitto parani 67,3 (36,2) milj. euroon. Liikevoittoon sisältyy liikearvosta tehty 1,0 milj. euron kertapoisto. Eläkesäätiön kannatusmaksuja kirjattiin 3,1 (2,5) milj. euroa ja eläkevastuita katettiin 1,6 (0,7) milj. eurolla rahastojen välisin sisäisin siirroin. Sanoman EBITA oli 77,5 (49,0) milj. euroa.

Sanoman kokonaisinvestoinnit olivat 29,7 (48,6) milj. euroa, josta valtaosa kohdistui syksyllä käyttöön otettuun uuteen Sanomalan painolaitokseen.

Helsingin Sanomat -liiketoimintayksikön liikevaihto kasvoi 258,9 (254,4) milj. euroon. Liiketoimintayksikön kannattavuus parani ja EBITA kasvoi 30,4 (28,5) milj. euroon. Työpaikkailmoittelu väheni edelleen 13 %. Lehden muu ilmoittelu kasvoi kuitenkin yleistä markkinakehitystä voimakkaammin. Neliväri- ja teksti-ilmoittelu kasvoivat selvästi syksyllä toteutetun lehtiuidistuksen jälkeen. Myös lehden levikki kääntyi elokuussa kasvuun, mutta kokonaislevikki jäi hieman vuoden 2002 tasosta.

IS Liiketoimintayksikkö teki ennätystuloksen kolmatta vuotta peräkkäin. Liikevaihto nousi 95,5 (92,1) milj. euroon ja EBITA parani 17,5 (15,7) milj. euroon. Mediamarkkinoiden vastusta yleiskehityksestä huolimatta ilmoitustuotot kasvoivat 7 %. Erityisen hyvin kehittyi Keltaisen Pörssin mediamyynti. Ilta-Sanomien irtonumeromyyntin markkinaosuus oli 61,6 (61,5) %. Irtonumerotuotot nousivat vajaan prosentin, vaikka irtonumeromarkkinat pienivät edellisvuoden tapaan.

Kymen Lehtimedian liikevaihto nousi 52,7 (51,7) milj. euroon ja EBITA oli 8,1 (8,1) milj. euroa. Ilmoitustuotot kasvoivat mm. vaali-ilmoittelun ja edellisvuonna ostetun kaupunkilehden vaikutuksesta. Myös päivälehtien levikki tuotot kasvoivat ja lehtien lukijamäärät pysyivät ennallaan, vaikka levikit laskivat hieman. Vertailukelpoinen Venäjän painatusvienti kasvoi hieman, mutta painatusmyynnin kiristynyt kilpailu laski katetta. Lehtikanta Oy:ssä käytiin tammikuussa 2004 yt-neuvottelut Venäjän painotöiden vähentymisen vuoksi. Neuvotteluiden seurauksena viiden henkilön työsuhde päättyi.

Vuonna 2004 Sanoman vertailukelpoisen liikevaihdon ennakoitaan kasvavan yleistä mediamarkkinakehitystä vastaavasti. Perusliiketoimintojen operatiivisen tuloksen arvioidaan paranevan pitkän ajan kehittämistoimien ansiosta liikevaihtoa enemmän. Liiketoimintaryhmän liikevoitto jää edellisestä vuodesta, sillä vuoden 2003 tasoisia kertaluonteisia myyntivoittoja ei ole odotettavissa vuonna 2004.

WSOY

Kustantaminen, painaminen ja kalenteriliiketoiminta

WSOY:n liikevaihto oli 212,2 (215,9) milj. euroa vuonna 2003. Parhaiten menestyi kustantaminen, vaikka joulumyynti ei yltänyt edellisvuoden huipputasolle. Painaminen ja kalenteritoiminta jäivät viimevuotisesta, sillä myynti yrityksille väheni.

WSOY:n liikevoitto parani edellisvuodesta myynnin laskusta huolimatta ja oli 22,6 (20,5) milj. euroa. Kasvua oli kaikilla toimialoilla. Liikevoittoon sisältyy 1,4 (8,4) milj. euroa osakkuusyhtiö Rautakirjan tulososuutta, jota kertyi vuonna 2003 vain tammi-helmikuulta. Oman toiminnan liikevoitto kasvoi 21,0 (12,4) milj. euroon, osittain kertaluonteisista myyntivoitoista johtuen. WSOY myi 90 % paikkatietoyhtiö Genimapistä joulukuussa. EBITA oli 28,0 (26,4) milj. euroa.

WSOY:n kokonaisinvestoinnit olivat 8,7 (8,6) milj. euroa, josta pääosa oli korvausluonteisia koneinvestointeja. Huhtikuussa WSOY lunasti jäljellä olleen vähemmistöosuuden, 10 %, digitaalipaino Darkista.

Kustantamisen liikevaihto jäi hieman edellisvuodesta ja oli 142,6 (143,5) milj. euroa. Myyntiään kasvattivat etenkin kotimainen kaunokirjallisuus ja tietokirjat. Kokonaisuudessaan myynti kirjakaupoille väheni, ja myös kerhomyynti laski edellisvuodesta. Suurteosmarkkinoilla Weilin+Göös in tilaukset jatkoivat kasvuaan. Myös vuosikirjat Skandinaivissa myivät hyvin.

Oppikirjoissa kuntien säästötoimet pudottivat peruskoulukirjojen menekkiä, mutta ammattikirjat lisäsivät myyntiään. WSOY säilytti selvän markkinajohtajuutensa koulukirjamarkkinoilla. Peruskouluille suunnatun sähköisen Opit-palvelun käyttäjämäärä kaksinkertaistui. Multi-mediataotteita Keski-Euroopan markkinoille toimittavan osakkuusyhtiö Young Digital Polandin vuosi oli menestyksellinen. Vuoden 2004 alkupuoliskolla WSOY käyttää oikeuttaan lunastaa lisäosuus puolalaisyhtiöstä ja siitä tulee WSOY:n tytäryhtiö.

Kustantamisen EBITA kasvoi 12,7 (12,4) milj. euroon. Tulosta paransivat kulujen hallinta ja sähköisen kustantamisen tappioiden pienentyminen. Perinteisessä kirjankustannustoiminnassa kannattavuus säilyi hyvällä tasolla.

Painamisen liikevaihto pieneni 60,2 (62,7) milj. euroon lähinnä mainospainotuotteiden heikon kysynnän vuoksi. Kaikkien yksiköiden tulos parani ja painotoiminnan EBITA nousi 7,4 (6,6) milj. euroon.

Kalenteritoiminnan liikevaihtoa, 32,1 (34,5) milj. euroa, pienensi liikelahjakalentereiden myynnin väheneminen ja valuuttakurssien heikkeneminen. Kalenteriryhmän EBITA aleni 1,4 (1,6) milj. euroon myynnin laskun seurauksena.

WSOY:n vuoden 2004 liikevaihdon odotetaan kasvavan edellisvuodesta parantuvan toimintaympäristön myötä. Myös tulokasvu jatkuu – kasvua edesauttavat vankat markkina-asetat ja tulosparannustoimet.

SWELCOM

Sähköinen viestintä

SWelcomin liikevaihto kasvoi vuonna 2003 voimakkaasti ja oli 104,9 (86,1) milj. euroa. Kasvua syntyi sekä Nelosessa että HTV:ssä. Mainostuottojen osuus SWelcomin liikevaihdosta oli 54 (55) %.

Myös SWelcomin tuloskehitys oli erinomaista: liikevoitto oli 1,2 (-18,0) milj. euroa. Sekä HTV:n että Nelosen liiketulokset paranivat selvästi. Kehitykseen vaikuttivat myös HTV:n liittymismaksujen kirjaaminen tulosvaikuttei-

sesti vuoden alusta ja omistusosuuden pienentäminen Suomen Urheilutelevisiossa. Nelosen toimilupamaksu puolittui heinäkuussa 2002, mikä paransi liiketulosta myös vuoden 2003 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. SWelcomin EBITA oli 29,6 (9,0) milj. euroa.

SWelcomin kokonaisinvestoinnit olivat 8,9 (8,1) milj. euroa. Investoinnit kohdistuivat pääasiassa HTV:n kaapeli-verkon rakentamiseen ja laajakaistaliiketoimintaan.

Nelosen liikevaihto nousi 56,5 (49,3) milj. euroon, ja kanavan asema maan kolmanneksi suurimpana mainosvälineenä vahvistui. Nelosen myynti kasvoi lähes 15 %, selvästi toimialan keskimääristä kasvua nopeammin. Nelonen panosti loppuvuonna ohjelmistoon ja mainontaan, ja kanava nousi toiseksi katsotuinna kanavaksi 10–44-vuotiaiden katsojien keskuudessa. Markkinaosuus tv-mainonnasta nousi 27,3 (24,7) %:iin. Nelosen EBITA oli 20,2 (11,6) milj. euroa.

HTV kasvoi erityisesti laajakaistaliittymien erinomaisen menestyksen ansiosta, ja sen liikevaihto nousi merkittävästi. HTV:n kaapeli-verkkoon oli vuoden lopussa kytkettyä lähes 257 000 taloutta, joista lähes 20 000 oli uusia, vuoden aikana liitettuja asiakastalouksia. Laajakaistaiset internetliittymät lisääntyivät vuoden aikana 40 %, ja vuoden lopussa liittymä oli noin 43 000 asiakkaalla.

Vuonna 2004 SWelcomin liikevaihdon ennakoidaan kasvavan selvästi Nelosen mainosmyynnin kasvun, HTV:n liittymämyynnin ja laajakaistapalvelujen suosion ansiosta. Liikevoitto paranee edelleen kasvavista panostuksista huolimatta.

RAUTAKIRJA

Kioskikauppa, lehtitukkukauppa, kirjakauppa, elokuvateatteritoiminta ja ravintolatoiminta

Rautakirja sulautui SanomaWSOY:hyn 1.3.2003, jolloin Rautakirjan osakkeiden noteeraus päättyi Helsingin Pörsissä. Rautakirjan liiketoiminnot yhdistettiin uuteen Rautakirja Oy:hyn, joka jatkaa toimintaansa entiseltä pohjalta.

Rautakirjan liikevaihto kasvoi 770,3 (726,5) milj. euroon vuonna 2003. Kasvua tapahtui kaikilla toimialoilla. Kasvusta 40 % tuli Suomen ulkopuolelta. Vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi 4 %. Liiketoimintaryhmän liikevaihdosta Suomen osuus oli 90 %.

Liikevoitto oli 35,5 (38,0) milj. euroa. Tulos parani kioskikaupassa, lehtitukkukaupassa sekä kirjakauppatoiminnassa. Elokuvateatteri- ja ravintolatoiminnan sekä erityisesti muun toiminnan tulos laski. Rautakirjan EBITA oli 41,4 (42,4) milj. euroa.

Rautakirjan kokonaisinvestoinnit olivat 28,7 (27,8) milj. euroa. Suurimmat yksittäiset investoinnit olivat kioskitoiminnan käynnistäminen Tšekissä, elokuvateatteritoiminnan investoinnit Latviassa ja Liettuassa sekä Suomalaisen Kirjakaupan yritys- ja liiketoimintaostot.

Kioskikaupan liikevaihto oli 387,0 (373,6) milj. euroa. Kasvua syntyi kaikissa neljässä toimintamaassa. Suhteellisesti suurinta kasvu oli Latviassa ja Tšekissä, jossa toiminta käynnistyi varsinaisesti vuoden 2003 alusta, kun Rautakirjan ja ranskalaisen Hachette Distribution Servicesin yhteisyritys aloitti toimintansa. Kioskikaupan EBITA kasvoi 20,1 (17,0) milj. euroon. Tulosta paransi kustannusten hallinta sekä Suomessa että Virossa. Latviassa tulosta rasittivat ketjun kehittämiskustannukset ja Tšekissä toiminnan aloituskustannukset.

Lehtitukkukaupan liikevaihto kasvoi 193,0 (177,3) milj. euroon. Kasvua oli kaikissa kolmessa toimintamaassa. Baltian maissa liikevaihto kasvoi Suomea voimakkaammin toiminnan vakiintumisen ja tehostumisen ansiosta. Suomessa sekä sanoma- että aikakauslehtien irtonumeromyynti kasvoi, yhteensä 4,7 %. Lehtitukkukaupan EBITA oli 11,9 (9,8) milj. euroa. Tulos parani kaikissa yksiköissä.

Kirjakauppatoiminnan liikevaihto oli 121,8 (115,2) milj. euroa. Liikevaihto kasvoi sekä Suomessa että Virossa. Suomalainen Kirjakauppa osti Virossa loput 40 % tytäryhtiöstään, joka vuoden lopulla muutti nimensä Apollo Raamatudiksi, ja Suomessa Lukiolaisten Kirjakaupan sekä Akateemisen Kirjakaupan lehtivuositilaukset. Runksa puolet kotimaan kasvusta tuli yritys- ja liiketoimintaostoista. Kirjamyynti kasvoi selvästi, ja myös vuosikertävälitys kehittyi myönteisesti. Kirjakaupan EBITA kasvoi 8,9 (7,9) milj. euroon. Tulosta rasitti osakkuusyhtiö Kirjavälitys Oy:n tulososuuden heikkeneminen.

Elokuvateatteritoiminnan liikevaihto oli 52,8 (49,6) milj. euroa. Finnino avasi kaksi uutta monisaliteatteria Liettuassa Vilnassa, yhden Latvian Riiaassa ja yhden Suomessa. Elokuvateatteritoiminnan EBITA laski 3,5 (3,9) milj. euroon, lähinnä Liettuassa vaikean markkinatilanteen vuoksi.

Ravintolatoiminnan liikevaihto kasvoi uusien Motorest-pisteiden haltuunoton ja ketjukonseptin kehittämisen seurauksena 62,6 (50,2) milj. euroon. Ravintolatoiminnan EBITA oli -0,2 (-0,1) milj. euroa. Tulosta rasittivat edelleen uusien yksiköiden haltuunotot ja panostukset ketjuilmeeseen sekä lopetettujen Pizza Hut -ravintoloiden kertaluonteiset kustannukset.

Rautakirjan tulokseen vaikuttavat myös mm. kiinteistöyksikön sekä osakkuusyhtiö Jokerit HC Oy:n tulokset. Kiinteistöyksikön tulos laski sijoitusluonteisen kiinteistöomaisuuden siirryttyä sulautumisen yhteydessä SanomaWSOY Oyj:lle.

Vuosi 2004 on kaupan alalla erittäin haasteellinen ja kasvu jäänee aiempia vuosia alhaisemmaksi. Rautakirjan vertailukelpoisen liikevaihdon ennakoidaan kuitenkin kasvavan yleistä päivittäistavarakaupan kasvua enemmän. Liikevoiton ennustetaan paranevan.